

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Ετήσια Έκθεση 2018

Δελτία Τύπου

ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΚΕΘΕΑ (Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων)

Το ΚΕΘΕΑ είναι το μεγαλύτερο δίκτυο υπηρεσιών απεξάρτησης και κοινωνικής επανένταξης στη χώρα μας, ένας από τους βασικούς φορείς του εθνικού σχεδιασμού εναντίον των εξαρτήσεων και σύμβουλος οργανισμός του Οικονομικού και Κοινωνικού Συμβουλίου (ECOSOC) του ΟΗΕ σε θέματα ναρκωτικών. Εδώ και 3 δεκαετίες αναπτύσσει προγράμματα ψυχοκοινωνικής υποστήριξης για διαφορετικές ομάδες-στόχους τα οποία αντιμετωπίζουν ολοκληρωμένα το πρόβλημα της χρήσης και της εξάρτησης, με τη συμμετοχή της οικογένειας και της κοινωνίας. Σήμερα διαθέτει περισσότερες από 100 μονάδες πανελλαδικά, σε 26 πόλεις και 18 σωφρονιστικά καταστήματα, οι οποίες σε ετήσια βάση προσφέρουν υπηρεσίες σε 15.000 άτομα, χρήστες ουσιών και οικογένειες. Έρευνες τεκμηριώνουν τόσο την αποτελεσματικότητα όσο και την οικονομική ανταποδοτικότητα των υπηρεσιών του ΚΕΘΕΑ. Το ΚΕΘΕΑ είναι επίσης ένας από τους κύριους ελληνικούς φορείς πρόληψης, εκπαίδευσης επαγγελματιών και έρευνας στον τομέα των εξαρτήσεων.

Από το 1993 το ΚΕΘΕΑ ανακοινώνει στην Ελλάδα την ετήσια έκθεση της Διεθνούς Επιτροπής του ΟΗΕ για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών (INCB). Το τεύχος αυτό περιλαμβάνει τα δελτία Τύπου της έκθεσης του 2018, η οποία ανακοινώνεται σε όλο τον κόσμο την 5η Μαρτίου 2019. Η απόδοση στα ελληνικά έγινε από το Τμήμα Ενημέρωσης του ΚΕΘΕΑ και δεν αποτελεί επίσημη μετάφραση. Το έντυπο παράχθηκε σε 700 αντίτυπα από την παραγωγική μονάδα γραφικών τεχνών ΚΕΘΕΑ ΣΧΗΜΑ+ΧΡΩΜΑ (τ. 2310 797476). Το πλήρες κείμενο της Ετήσιας Έκθεσης για το 2018 είναι αναρτημένο, σε όλες τις επίσημες γλώσσες του ΟΗΕ, στον ιστότοπο της Επιτροπής www.incb.org.

INCB
Vienna International Centre
P.O. Box 500,
1400 Vienna, Austria
tel.: (43-1) 26060 4163
Web address: www.incb.org

**ΚΕΝΤΡΟ ΘΕΡΑΠΕΙΑΣ
ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΩΝ ΑΤΟΜΩΝ**
Σορβόλου 24, 116 36 ΑΘΗΝΑ
Τηλ.: 210 9241993-6, Φαξ: 210 9241986
E-mail: admin@kethea.gr
Web address: www.kethea.gr

ΚΕΘΕΑ

ΜΗΝΥΜΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ

Η Ετήσια Έκθεση της Διεθνούς Επιτροπής του ΟΗΕ για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών (INCB) για το 2018 σηματοδοτεί την πεντηκοστή επέτειο από την ίδρυση του οργάνου, τονίζει τις προκλήσεις που υπάρχουν σε σχέση με τα ναρκωτικά σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, και διατυπώνει συστάσεις προς τις κυβερνήσεις και τους διεθνείς οργανισμούς για την αντιμετώπιση των προκλήσεων αυτών και τη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας και ευημερίας.

Οι τρεις διεθνείς συμβάσεις για τον έλεγχο των ναρκωτικών, στις οποίες η προσχώρηση είναι σχεδόν παγκόσμια, σχεδιάστηκαν από τα κράτη για να εξασφαλίσουν τη διαθεσιμότητα των ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς, αποτρέποντας ταυτόχρονα την παράνομη καλλιέργεια, παραγωγή, παρασκευή, εκτροπή και χρήση τους.

Το 2016, κατά την Ειδική Σύνοδο της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών για το παγκόσμιο πρόβλημα των ναρκωτικών, τα κράτη-μέλη επιβεβαίωσαν ομόφωνα την προσήλωσή τους στους σκοπούς και τους στόχους των τριών συμβάσεων. Το έργο του INCB είναι αφιερωμένο στη στήριξη των κυβερνήσεων για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους στο πλαίσιο των τριών αυτών συμβάσεων, μεταξύ άλλων μέσω μιας δέσμης εργαλείων που διευκολύνουν τη συνεργασία στη ρύθμιση και παρακολούθηση των νόμιμων εμπορικών συναλλαγών, με πρωτοβουλίες για την καταπολέμηση της παράνομης παρασκευής και διακίνησης, ιδιαίτερα όσον αφορά τις πρόδρομες και τις συναφείς ουσίες, και με δραστηριότητες ανάπτυξης των ικανοτήτων των εθνικών Αρχών.

Ένα σημαντικό πρόβλημα είναι η διαθεσιμότητα ελεγχόμενων φαρμάκων και, ειδικότερα, η άνιση πρόσβαση σε αυτά. Ως αποτέλεσμα, οι άνθρωποι σε πολλές χώρες στερούνται τα μέσα για την αντιμετώπιση του πόνου και υποβάλλονται σε χειρουργικές επεμβάσεις χωρίς αναισθησία. Αυτή η περιπτή έκθεση στον πόνο παρατηρείται επίσης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, όπου ενθαρρύνουμε τις κυβερνήσεις να χρησιμοποιούν τις ειδικές διαδικασίες για να διευκολύνουν την πρόσβαση σε ελεγχόμενα φάρμακα. Η χρήση μεθαδόνης και βουπρενορφίνης για τη θεραπεία της εξάρτησης από οπιοειδή είναι περιορισμένη σε ορισμένες χώρες, ακόμη και όταν υπάρχει σημαντική επικράτηση της εξάρτησης από τα οπιοειδή. Από την άλλη μεριά, η υπερπροσφορά ελεγχόμενων φαρμάκων, που υπερβαίνει τις πραγματικές ανάγκες των ασθενών, μπορεί να αυξήσει τον κίνδυνο εκτροπής και κατάχρησης.

Για να βοηθήσει τις κυβερνήσεις να αντιμετωπίσουν την κατάσταση, το INCB δημοσιεύει την Ετήσια Έκθεσή του μαζί με μια συμπληρωματική έκδοση με τίτλο: «Πρόοδος στην εξασφάλιση επαρκούς πρόσβασης σε διεθνώς ελεγχόμενες ουσίες για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς». Αυτή η ειδική έκθεση παρουσιάζει στις κυβερνήσεις έναν οδικό χάρτη, προκειμένου να σημειώσουν πραγματική πρόοδο ως προς την ανακούφιση του πόνου και την επίτευξη του Στόχου 3 για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη: Διασφαλίζουμε μια ζωή με υγεία και προάγουμε την ευημερία για όλους, σε όλες τις ηλικίες.

Το θεματικό κεφάλαιο της Ετήσιας Έκθεσης του INCB για το 2018 αφορά τους κινδύνους και τα οφέλη της ιατρικής και επιστημονικής χρήσης της κάνναβης και των κανναβινοειδών, καθώς και εξελίξεις σχετικά με

τη λεγόμενη «ψυχαγωγική» χρήση. Παρατηρούμε τον τρόπο με τον οποίο προγράμματα ιατρικής κάνναβης που διέπονται από ένα κακό ρυθμιστικό πλαίσιο και η απορρέουσα αντίληψη περί περιορισμένης επικινδυνότητας της ουσίας μπορεί να έχουν συμβάλει στη νομιμοποίηση της μη ιατρικής χρήσης της κάνναβης σε ορισμένες χώρες. Το κεφάλαιο περιγράφει ποιες είναι οι προϋποθέσεις για τη ρύθμιση της ορθολογικής ιατρικής χρήσης των κανναβινοειδών και συνοψίζει τις επιπτώσεις της χρήσης κάνναβης.

Η χρήση ελεγχόμενων ουσιών, συμπεριλαμβανομένης της κάνναβης, περιορίζεται αποκλειστικά από τις συμβάσεις σε ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς. Η νομιμοποίηση της κάνναβης για «ψυχαγωγικούς» σκοπούς, που παρατηρείται σε μικρό αριθμό χωρών, δεν αποτελεί μόνο πρόκληση για την καθολική εφαρμογή των συμβάσεων και τα συμβαλλόμενα σε αυτές κράτη-μέλη, αλλά και σημαντικό πρόβλημα για την υγεία και την ευημερία, ιδίως σε ό,τι αφορά τους νέους. Το INCB δεσμεύεται να διατηρήσει τον εποικοδομητικό διάλογο με τις κυβερνήσεις των χωρών στις οποίες επιτρέπεται η χρήση κάνναβης για «ψυχαγωγικούς» σκοπούς.

Στην Ετήσια Έκθεσή μας καλούμε τα αρμόδια όργανα και τους οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών να παράσχουν περαιτέρω βοήθεια για την αντιμετώπιση των προβλημάτων ελέγχου των ναρκωτικών στο Αφγανιστάν. Ιδίως εξαιτίας της ανησυχίας μας σχετικά με τη σημαντική αύξηση της παράνομης παραγωγής οπίου μέχρι το 2017, χρονιά κατά την οποία η παράνομη οικονομία των οπιούχων υπερέβη την αξία του συνόλου των νόμιμων εθνικών εξαγωγών.

Το 2018 αντιπροσωπεύει επίσης 30 χρόνια ελέγχου των πρόδρομων ουσιών. Σημαντικά αποτελέσματα έχουν επιτευχθεί από την υιοθέτηση της Σύμβασης του 1988: Δεν υπάρχει ουσιαστικά καμία εκτροπή από το διεθνές εμπόριο ελεγχόμενων πρόδρομων ουσιών στα παράνομα κανάλια. Παρ' όλα αυτά, οι μη ελεγχόμενες χημικές ουσίες, όπως οι υποκατάστατες χημικές ουσίες και οι προ-πρόδρομες ουσίες, αποτελούν σημαντικό πρόβλημα. Στην Ετήσια Έκθεσή μας δηλώνουμε την ανάγκη να διεξαχθεί πολιτική συζήτηση σε διεθνές επίπεδο, για να βρεθεί ένας τρόπος αντιμετώπισης αυτού του ζητήματος, καθώς και των νέων ψυχοδραστικών ουσιών, αλλά και για να αποτραπεί ότι οι δυνητικά επιβλαβείς αυτές ουσίες θα είναι διαθέσιμες στους ανθρώπους. Τα θέματα αυτά εξετάζονται λεπτομερώς στην έκθεση του INCB για το 2018 σχετικά με τις πρόδρομες ουσίες.

Θεμελιώδης στόχος των τριών διεθνών συμβάσεων για τον έλεγχο των ναρκωτικών είναι η διασφάλιση της υγείας και της ευημερίας της ανθρωπότητας, οι οποίες εμπεριέχουν και την πλήρη απόλαυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Ετήσια Έκθεση του INCB για το 2018 περιλαμβάνει συστάσεις με σεβασμό στην αρχή της αναλογικότητας και τα ανθρώπινα δικαιώματα σχετικά με τον τρόπο που η ποινική δικαιοσύνη αντιδρά σε σχετιζόμενες με τα ναρκωτικά παραβάσεις. Καλούμε επίσης τα κράτη να δημιουργήσουν αποτελεσματικές στρατηγικές για την πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών και την παροχή υπηρεσιών θεραπείας, απεξάρτησης, μεταθεραπευτικής φροντίδας και κοινωνικής επανένταξης. Επίσης, όσον αφορά ένα σχετικό θέμα, είναι σημαντικό να διασφαλίζεται ότι οι «χώροι εποπτευόμενης χρήσης» ενσωματώνονται αποτελεσματικά σε ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών υγείας προς τους εξαρτημένους, με απώτερο στόχο τη θεραπεία και την απεξάρτηση.

Όπως δηλώνω και στον πρόλόγό μου στην Ετήσια Έκθεση του INCB, τα σημερινά προβλήματα ελέγχου των ναρκωτικών μπορεί να φαίνονται αποθαρρυντικά, με εκτεταμένο αντίκτυπο στη δημόσια υγεία και την

ευημερία. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια του περασμένου αιώνα και από την εποχή της πρώτης διακυβερνητικής συνάντησης για τον έλεγχο των ναρκωτικών το 1909, τέτοια προβλήματα αντιμετωπίστηκαν επιτυχώς, μέσω συνεργατικών προσπαθειών και πολιτικής βούλησης. Το ίδιο πνεύμα και η ίδια δέσμευση χρειάζονται και τώρα. Διατηρώ βαθιά την ελπίδα ότι, τα κράτη-μέλη, μελετώντας τα πορίσματα του INCB και υλοποιώντας τις συστάσεις που περιέχονται στην Ετήσια Έκθεσή μας για το 2018, την έκθεσή μας για τις πρόδρομες ουσίες και τη συμπληρωματική έκδοση περί διαθεσιμότητας, θα είναι σε θέση να επιφέρουν σημαντικές βελτιώσεις στην υγεία και την ευημερία των πολιτών τους.

Viroj Sumyai

Πρόεδρος της Διεθνούς Επιτροπής του ΟΗΕ για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών

ΤΟ INCB ΥΠΟΓΡΑΜΜΙΖΕΙ ΤΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΚΑΙ ΤΑ ΟΦΕΛΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΝΝΑΒΗΣ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΚΑΝΝΑΒΗΣ ΓΙΑ «ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΥΣ» ΣΚΟΠΟΥΣ

Ανησυχία σχετικά με τη χρήση κάνναβης και κανναβινοειδών για ιατρικούς σκοπούς, χωρίς επαρκές ρυθμιστικό πλαίσιο και συμμόρφωση με τις διεθνείς συμβάσεις

Το INCB προειδοποιεί ότι τα προγράμματα ιατρικής χρήσης των κανναβινοειδών που ελέγχονται ανεπαρκώς μπορεί να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στη δημόσια υγεία και να αυξήσουν τη χρήση μη ιατρικής κάνναβης στους ενήλικες. Μπορεί επίσης να συμβάλουν στη νομιμοποίηση της μη ιατρικής χρήσης της κάνναβης αποδυναμώνοντας την αντίληψη του κοινού για τους κινδύνους που συνδέονται με τη χρήση της ουσίας και καθυστερώντας την ανησυχία του σχετικά με τη λεγόμενη «ψυχαγωγική» χρήση κάνναβης, ιδίως μεταξύ των νέων.

Το ρυθμιστικό πλαίσιο των προγραμμάτων ιατρικής χρήσης κάνναβης και κανναβινοειδών και ο αντίκτυπος του ανεπαρκούς ελέγχου

Τα προγράμματα ιατρικής χρήσης της κάνναβης που δεν διέπονται από επαρκές ρυθμιστικό πλαίσιο και δεν συμμορφώνονται με τις διεθνείς συμβάσεις αυξάνουν τον κίνδυνο εκτροπής της κάνναβης στη μη ιατρική χρήση, καθώς η κάνναβη καθίσταται ευρύτερα διαθέσιμη, ενδεχομένως και σε χαμηλότερη τιμή και πιο ισχυρή μορφή, όπως τα συμπυκνώματα.

Το INCB επαναλαμβάνει ότι οι κυβερνήσεις που επιτρέπουν την ιατρική χρήση των κανναβινοειδών οφείλουν να συμμορφώνονται με τις διεθνείς συμβάσεις. Αυτό σημαίνει ότι χρειάζεται να διατηρούν τον έλεγχο της παραγωγής και της προμήθειας κάνναβης για ιατρική χρήση, να παρέχουν εκτιμήσεις στο INCB σχετικά με τις εθνικές ανάγκες σε κάνναβη για ιατρική χρήση, να διασφαλίζουν ότι τα φαρμακευτικά κανναβινοειδή χρησιμοποιούνται μόνο υπό ιατρική παρακολούθηση και να αποτρέπουν την κατάχρησή τους από τους ασθενείς και την εκτροπή τους στη μη ιατρική χρήση. Οι κυβερνήσεις πρέπει επίσης να σέβονται το ρυθμιστικό πλαίσιο που έχουν θεσπίσει για τα φάρμακα και να μην επιτρέπουν τη χρήση κανναβινοειδών στην ιατρική πρακτική χωρίς αποδείξεις ότι είναι ασφαλή και αποτελεσματικά για τον συγκεκριμένο κάθε φορά ιατρικό σκοπό.

Η προσωπική καλλιέργεια φαρμακευτικής κάνναβης έρχεται σε αντίθεση με τις διεθνείς συμβάσεις· το κάπνισμα της κάνναβης δεν είναι ιατρικά αποδεκτό

Η Επιτροπή επαναβεβαιώνει ότι η προσωπική καλλιέργεια κάνναβης για ιατρικούς σκοπούς προσκρούει στη Σύμβαση του 1961 για διάφορους λόγους: αυξάνει τον κίνδυνο εκτροπής και ενέχει κινδύνους για την υγεία, καθώς η δοσολογία και τα επίπεδα της τετραϋδροκανναβινόλης (THC) που καταναλώνονται μπο-

ρεί να διαφέρουν από αυτά που συνταγογραφούνται. Το INCB επιβεβαιώνει ότι το κάπνισμα της κάνναβης δεν είναι ιατρικά αποδεκτός τρόπος για να λαμβάνει κάποιος τυποποιημένες δόσεις κανναβινοειδών, καθώς τα φυτά κάνναβης ποικίλλουν στη σύστασή τους, γεγονός που καθιστά δύσκολη τη συνταγογράφηση συγκεκριμένων δόσεων. Επίσης υπάρχουν κίνδυνοι για την υγεία των ασθενών από την εισπνοή των καρκινογόνων ουσιών και των τοξινών που περιέχονται στον καπνό της κάνναβης.

Νομικές εξελίξεις σχετικά με τη μη ιατρική χρήση κάνναβης

Κατά τη χρονική περίοδο που εξετάζει η Ετήσια Έκθεση, σημειώθηκαν νομικές εξελίξεις σε αριθμό συμβαλλόμενων στις συμβάσεις κρατών σχετικά με τη μη ιατρική χρήση της κάνναβης. Σε μία περίπτωση, αυτές οι εξελίξεις ήταν αποτέλεσμα θέσπισης νομοθεσίας σε εθνικό επίπεδο, ενώ σε άλλες προέκυψαν μετά από δικαστικές αποφάσεις. Η Ετήσια Έκθεση του INCB για το 2018 εξετάζει αυτές τις εξελίξεις και αναφέρει ότι το νομικό πλαίσιο που έχουν ορίσει οι διεθνείς συμβάσεις ελέγχου των ναρκωτικών προβλέπει πως οποιοδήποτε μέτρο επιτρέπει τη χρήση κάνναβης για μη ιατρικούς σκοπούς παραβιάζει τις συμβάσεις, ιδίως το άρθρο 4 παράγραφος (γ) της Σύμβασης του 1961, όπως αυτή τροποποιήθηκε.

Το 2018, τόσο το Συνταγματικό Δικαστήριο της Νότιας Αφρικής όσο και το Ανώτατο Δικαστήριο του Μεξικού, αποφάνθηκαν ότι οι περιορισμοί στη χρήση κάνναβης για μη ιατρικούς σκοπούς είναι αντισυνταγματικοί.

Το INCB επαναλαμβάνει επίσης ότι ο περιορισμός της χρήσης ελεγχόμενων ουσιών, συμπεριλαμβανομένης της κάνναβης, σε ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς αποτελεί θεμελιώδη αρχή του διεθνούς πλαισίου ελέγχου των ναρκωτικών. Η Επιτροπή συνεχίζει να παρακολουθεί την κατάσταση και να συνεργάζεται ενεργά με τα κράτη αυτά.

Το INCB καταδικάζει τις εξωδικαστικές πράξεις βίας κατά υπόπτων για δραστηριότητες που σχετίζονται με τα ναρκωτικά

Η Επιτροπή σημειώνει με σοβαρή ανησυχία ότι σε πολλές χώρες, ιδίως στη Νότια και Νοτιοανατολική Ασία, συνεχίζονται οι εξωδικαστικές πράξεις βίας ενάντια σε άτομα που είναι ύποπτα για δραστηριότητες σχετιζόμενες με τα ναρκωτικά, συχνά με άμεση εντολή ανώτερων πολιτικών προσώπων, με την ενεργό ενθάρρυνση ή τη σιωπηρή έγκρισή τους. Το INCB απευθύνει έκκληση σε όλες τις κυβερνήσεις να αντιμετωπίσουν τα σχετιζόμενα με τα ναρκωτικά αδικήματα μέσω του επίσημου συστήματος ποινικής δικαιοσύνης, σύμφωνα με την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, και σε συμμόρφωση προς τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα περί νομικών διαδικασιών και εγγυήσεων.

Η ανάγκη να εξασφαλιστεί η διαθεσιμότητα φαρμάκων σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης

Στην Ετήσια Έκθεσή του για το 2018, το INCB εφιστά την προσοχή στη δυνατότητα απλούστευσης των διαδικασιών ελέγχου για την εξαγωγή, μεταφορά και παροχή ελεγχόμενων φαρμάκων, προκειμένου να διευ-

κολυνθούν και να επισπευστούν προσπάθειες ανακούφισης σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, σύμφωνα με τις διατάξεις των διεθνών συμβάσεων ελέγχου των ναρκωτικών. Κατά τη διάρκεια της χρονικής περιόδου που εξετάζει η Έκθεση, συνέβησαν ορισμένες φυσικές και ανθρωπογενείς καταστροφές που απαίτησαν την επείγουσα παροχή ιατρικών προμηθειών, συμπεριλαμβανομένων φαρμάκων που περιέχουν ναρκωτικές και ψυχοτρόπους ουσίες.

Το INCB απευθύνει νέα έκκληση για διεθνή στήριξη προς το Αφγανιστάν

Το INCB εφιστά την προσοχή της διεθνούς κοινότητας στη σοβαρή κατάσταση που επικρατεί στο Αφγανιστάν σε σχέση με τον έλεγχο των ναρκωτικών. Το 2017 το μέγεθος της παράνομης οικονομίας των οπιούχων ξεπέρασε αυτό των νόμιμων εξαγωγών της χώρας. Το INCB καλεί τα αρμόδια όργανα και τους εξειδικευμένους οργανισμούς των Ηνωμένων Εθνών να παρέχουν, ξεχωριστά αλλά και από κοινού, περαιτέρω τεχνική και οικονομική βοήθεια για την αντιμετώπιση των προβλημάτων ελέγχου των ναρκωτικών στη χώρα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14α της Σύμβασης του 1961, όπως αυτό τροποποιήθηκε.

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ INCB ΓΙΑ ΤΟ 2018: «ΠΡΟΟΔΟΣ ΣΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΕΠΑΡΚΟΥΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΔΙΕΘΝΩΣ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΕΣ ΟΥΣΙΕΣ ΓΙΑ ΙΑΤΡΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ»

Οι πολιτισμικές προκαταλήψεις που σε ορισμένες χώρες αποτελούν εμπόδιο στη διαθεσιμότητα ελεγχόμενων φαρμάκων μειώνονται, σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας που διεξήγαγε το INCB. Ωστόσο, εμπόδια, όπως η έλλειψη κατάρτισης ή ευαισθητοποίησης, προβλήματα στην προμήθεια ελεγχόμενων φαρμάκων και οι περιορισμένοι οικονομικοί πόροι, αναφέρονται όλο και περισσότερο. Μεταξύ των 30 οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που απάντησαν στην έρευνα, 6 θεωρούσαν ότι η περιοριστική νομοθεσία αποτελεί σημαντικό εμπόδιο στη διαθεσιμότητα ελεγχόμενων ουσιών για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς.

Η έρευνα, με τη συμμετοχή περισσότερων από 130 κυβερνητικών Αρχών, που αντιπροσωπεύουν το 78% του παγκόσμιου πληθυσμού, και οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, πραγματοποιήθηκε για να διαπιστωθεί η πρόοδος στην εξασφάλιση της πρόσβασης και της διαθεσιμότητας διεθνώς ελεγχόμενων ουσιών για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς. Το INCB εκφράζει την ανησυχία του για την άνιση πρόσβαση και διαθεσιμότητα διεθνώς ελεγχόμενων φαρμάκων, καθώς και για τη συνακόλουθη περιττή ταλαιπωρία για τους ανθρώπους. Η έρευνα προέκυψε από τις συστάσεις που περιέχονται στο τελικό έγγραφο της Ειδικής Συνόδου της Γενικής Συνέλευσης για το πρόβλημα των ναρκωτικών η οποία έγινε το 2016. Η εκτίμηση του βαθμού διαθεσιμότητας βασίζεται στον υπολογισμό μιας καθορισμένης ημερήσιας δόσης, γνωστής ως S-DDD¹, που καταναλώνεται ανά δείγμα πληθυσμού.

Για να βοηθήσει τις κυβερνήσεις να αντιμετωπίσουν την κατάσταση, το INCB εκδίδει ένα συμπληρωματικό τεύχος στην Ετήσια Έκθεσή του για το 2018 με τίτλο «Πρόοδος στην εξασφάλιση επαρκούς πρόσβασης σε διεθνώς ελεγχόμενες ουσίες». Η συμπληρωματική έκδοση υποδεικνύει έναν δρόμο στις κυβερνήσεις, προκειμένου να άρουν τα εμπόδια στη διαθεσιμότητα ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών για ιατρικούς σκοπούς.

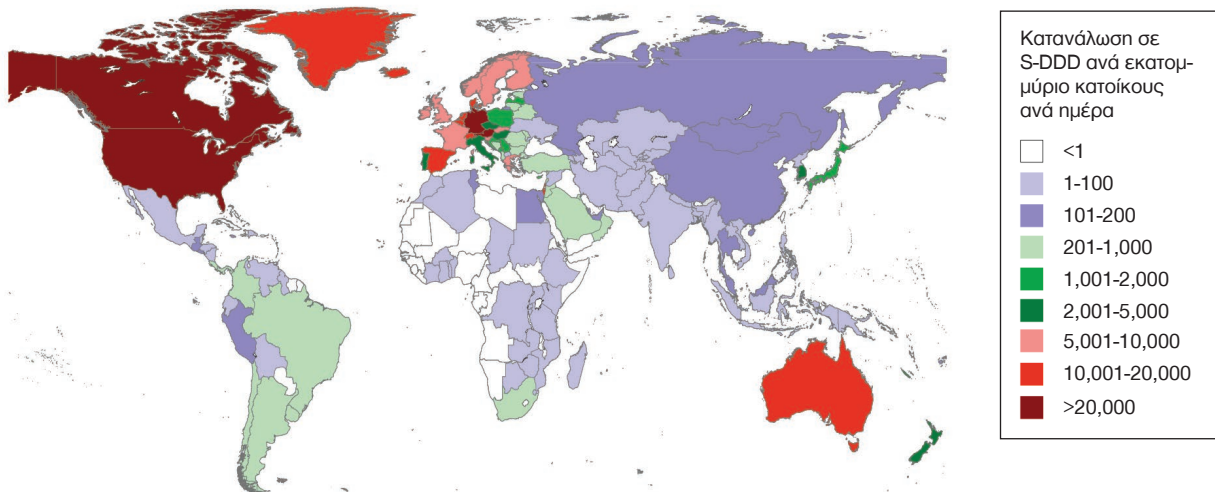
1. Ο όρος «καθορισμένες ημερήσιες δόσεις για στατιστικούς σκοπούς» χρησιμοποιείται από το INCB ως τεχνική μονάδα μέτρησης για σκοπούς στατιστικής ανάλυσης και δεν αντιπροσωπεύει τη συνιστώμενη δόση για συνταγογράφηση. Αυτός ο ορισμός, ο οποίος δεν είναι απαλλαγμένος από κάποιον βαθμό αυθαιρεσίας, αναγνωρίζει ότι δεν υπάρχουν διεθνώς συμφωνημένες δοσολογίες για τις ναρκωτικές και ψυχοτρόπους ουσίες, ότι αυτές χρησιμοποιούνται για διαφορετικές θεραπείες ή σύμφωνα με διαφορετικές ιατρικές πρακτικές σε διαφορετικές χώρες και ότι, ως εκ τούτου, το S-DDD θα πρέπει να θεωρείται ως ένα κατά προσέγγιση μέτρο κατάταξης του ρυθμού κατανάλωσης στις διάφορες χώρες. Για τα ναρκωτικά φάρμακα τα επίπεδα κατανάλωσης εκφράζονται σε S-DDD ανά εκατομμύριο κατοίκους ημερησίως. Για τις ψυχοτρόπους ουσίες ο ρυθμός κατανάλωσης μετρείται σε S-DDD ανά 1.000 κατοίκους ημερησίως.

Ναρκωτικά φάρμακα: Παρά την παγκόσμια αύξηση της διαθεσιμότητας οπιοειδών αναλγητικών, οι ανισότητες σε παγκόσμιο επίπεδο παραμένουν

Παρά την αύξηση που σημειώνεται παγκοσμίως, τα πρόσφατα δεδομένα του INCB σχετικά με τη διαθεσιμότητα οπιοειδών αναλγητικών δείχνουν ότι υπάρχουν ακόμα διαφορές και ανισότητες στην παγκόσμια κατανομή. Περιφερειακή ανάλυση των διαθέσιμων στοιχείων για τα τελευταία 20 χρόνια επιβεβαιώνει την ανομοιογένεια. Η Βόρεια Αμερική είναι η περιοχή με το υψηλότερο επίπεδο διαθεσιμότητας για κατανάλωση, με 27.557 S-DDD την περίοδο 2014-2016, μετά τη μείωση που σημειώθηκε σε συνέχεια της κορύφωσης της διαθεσιμότητας με 31.721 S-DDD την περίοδο 2011-2013. Η Δυτική και Κεντρική Ευρώπη έχουν το δεύτερο υψηλότερο επίπεδο διαθεσιμότητας, με αύξηση σε 10.382 S-DDD την περίοδο 2014-2016. Ομοίως με την τάση που παρατηρήθηκε στη Βόρεια Αμερική, η Αυστραλία και η Νέα Ζηλανδία επίσης κατέγραψαν μείωση της μέσης διαθεσιμότητας αναλγητικών οπιοειδών για κατανάλωση, από 8.927 S-DDD την περίοδο 2011-2013 σε 7.943 S-DDD την περίοδο 2014-2016. Σε άλλες περιοχές του κόσμου, τα επίπεδα της διαθεσιμότητας για κατανάλωση είναι σημαντικά χαμηλότερα.

Χάρτης 1. Διαθεσιμότητα οπιοειδών για την αντιμετώπιση του πόνου την περίοδο 2014-2016

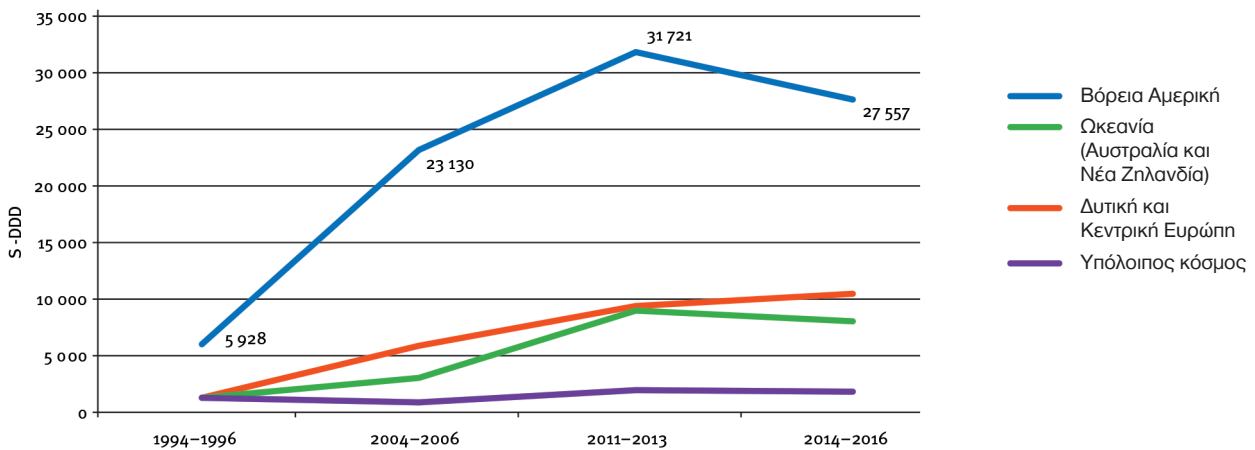

Τα σύνορα και οι ονομασίες που χρησιμοποιούνται σε αυτούς τους χάρτες δεν συνεπάγονται επίσημη έγκριση ή αποδοχή από τα Ηνωμένα Έθνη. Τα οριστικά σύνορα μεταξύ του Σουδάν και του Νοτίου Σουδάν δεν έχουν ακόμη καθοριστεί. Η διακεκομμένη γραμμή αντιπροσωπεύει περίπου τη Γραμμή Ελέγχου στο Τζαμμού και το Κασμίρ που συμφωνήθηκε από την Ινδία και το Πακιστάν. Το τελικό καθεστώς του Τζαμμού και του Κασμίρ δεν έχει ακόμη συμφωνηθεί από τα παραπάνω μέρη. Υπάρχει διαφωνία μεταξύ των κυβερνήσεων της Αργεντινής, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Βόρειας Ιρλανδίας σχετικά με την κυριαρχία επί των Νήσων Φώκλαντ (Μαλβίνες).

Η αύξηση στη χρήση δαπανηρών συνθετικών οπιοειδών, κυρίως σε χώρες υψηλού εισοδήματος, δεν συνοδεύεται από αύξηση της χρήσης οικονομικά προσιτής μορφίνης. Επιπλέον, το μεγαλύτερο μέρος της διαθέσιμης μορφίνης **δεν** χρησιμοποιείται από φαρμακευτικές εταιρείες για να παράγουν σκευάσματα μορφίνης για παρηγορητική φροντίδα, με αποτέλεσμα να μειώνεται η διαθεσιμότητά τους για τον σκοπό αυτόν και να επηρεάζεται αρνητικά η φροντίδα της υγείας, ιδιαίτερα στις χώρες με χαμηλό και μεσαίο εισόδημα που δεν μπορούν να ανταποκριθούν στο κόστος των συνθετικών οπιοειδών -τα οποία είναι ακριβότερα- για τη θεραπεία και τη διαχείριση του πόνου.

Σχήμα Ι. Τάσεις στη διαθεσιμότητα οπιοειδών αναλγητικών για κατανάλωση ανά περιοχή την περίοδο 1994-2016

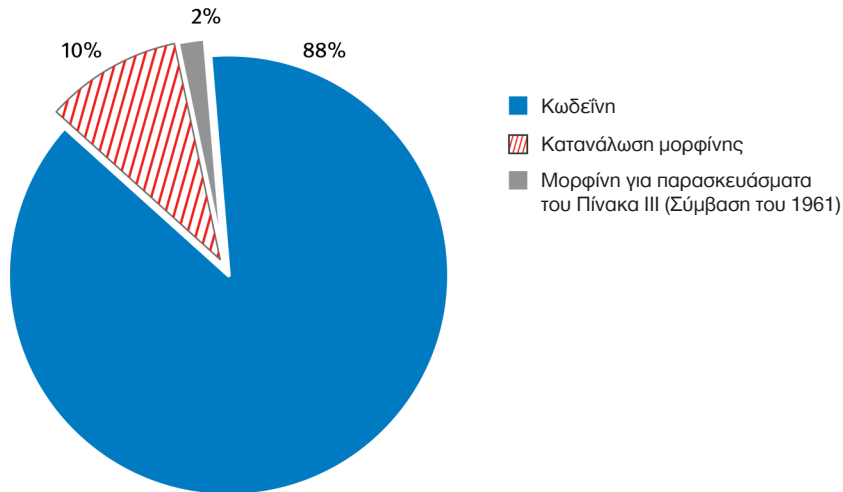

Σημείωση: S-DDD ανά εκατομμύριο κατοίκους ημερησίως, ανά συνολικό περιφερειακό πληθυσμό

Το INCB σημειώνει ότι μόνο το 10% της διαθέσιμης μορφίνης καταναλώθηκε για τη διαχείριση του πόνου. Το μεγαλύτερο μέρος της (88%) μετατράπηκε σε κωδεΐνη ή σε ουσίες που δεν καλύπτονται από τη Σύμβαση του 1961, όπως φαίνεται στο σχήμα II στη σελίδα 10. Το μεγαλύτερο μέρος αυτής της κωδεΐνης (89%) χρησιμοποιήθηκε για την παρασκευή φαρμάκων για τον βήχα.

Σχήμα II. Χρήση μορφίνης την περίοδο 2000-2016

Το INCB προβαίνει στην πρώτη παγκόσμια εκτίμηση της διαθεσιμότητας ψυχοτρόπων ουσιών: Αυξανόμενο χάσμα παρατηρείται στην παγκόσμια κατανάλωση

Η εκτίμηση του INCB δείχνει ένα διευρυνόμενο χάσμα μεταξύ των χωρών με τα υψηλότερα και τα χαμηλότερα επίπεδα κατανάλωσης ψυχοτρόπων ουσιών που χρησιμοποιούνται για τη θεραπεία διαφόρων καταστάσεων, συμπεριλαμβανομένης της επιληψίας και των διαταραχών άγχους. Οι σημαντικές παγκόσμιες διαφορές στη διαθεσιμότητα για κατανάλωση αυτών των ουσιών είναι ανησυχητικές, καθώς οι περισσότεροι από τους ανθρώπους που πάσχουν από επιληψία ζουν σε χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος.

Το INCB διενήργησε την πρώτη αξιολόγηση της παγκόσμιας διαθεσιμότητας επιλεγμένων ψυχοτρόπων ουσιών, βασιζόμενο σε κυβερνητικά στοιχεία, τα οποία οδήγησαν σε τρία κύρια ευρήματα: Πρώτον, η διαθεσιμότητα για κατανάλωση ορισμένων βασικών ψυχοτρόπων ουσιών (διαζεπάμη, μιδαζολάμη, λοραζεπάμη και φαινοβαρβιτάλη) μειώθηκε ή παρέμεινε σταθερή στην πλειονότητα των χωρών για τις οποίες δόθηκαν στοιχεία στο INCB, παρά τον αυξανόμενο αριθμό ατόμων που ζουν με αγχώδεις διαταραχές και επιληψία. Δεύτερον, ενώ το 80% των ανθρώπων με επιληψία ζουν σε χώρες με χαμηλό και μεσαίο εισόδημα, παραμένει άγνωστο το επίπεδο ορισμένων βασικών διεθνώς ελεγχόμενων αντιεπιληπτικών φαρμάκων που καταναλώνουν. Τρίτον, οι παγκόσμιες διαφορές στη διαθεσιμότητα για κατανάλωση των ουσιών αυτών διευρύνθηκαν μεταξύ του 2012 και του 2016. Δεδομένων των πολλαπλών ιατρικών χρήσεων των ψυχοτρόπων ουσιών και των ποικίλων πρακτικών συνταγογράφησης σε διάφορες χώρες, μια συνολική αξιολόγηση της παγκόσμιας διαθεσιμότητας ψυχοτρόπων ουσιών για κατανάλωση προϋποθέτει να υποβάλλουν οι κυβερνήσεις πολύ πιο ολοκληρωμένα δεδομένα.

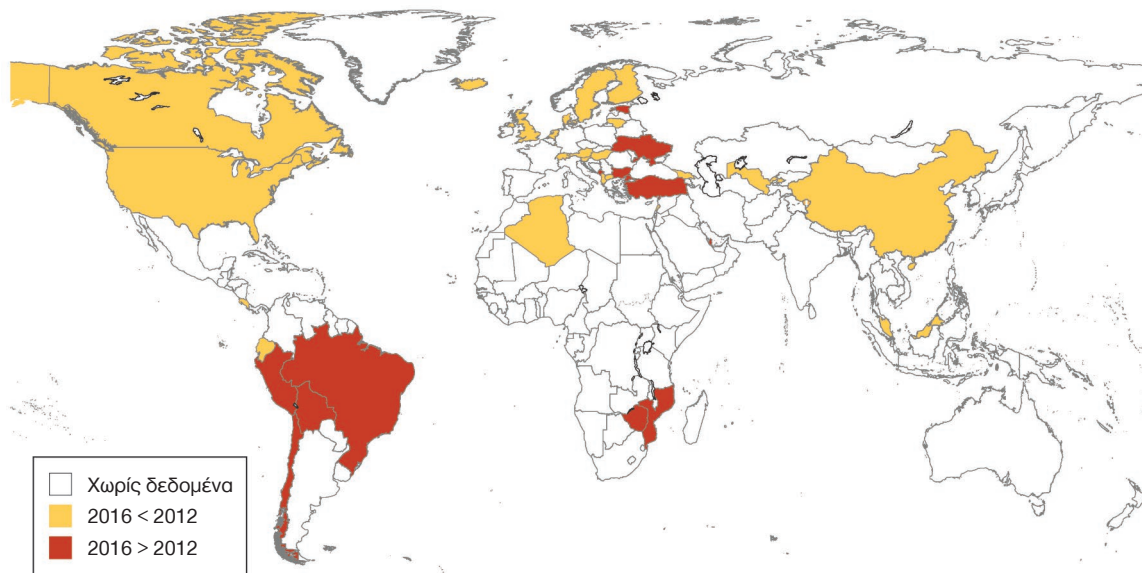

Σχήμα III. Κατανομή του μέσου ποσοστού κατανάλωσης βασικών αντιεπιληπτικών φαρμάκων που υπόκεινται σε διεθνή έλεγχο ανά επίπεδο εισοδήματος χώρας το 2016

Σημείωση: Οι αριθμοί στις παρενθέσεις αναφέρονται στον αριθμό των χωρών που υπέβαλαν στο INCB δεδομένα σχετικά με την κατανάλωση βασικών διεθνώς ελεγχόμενων αντιεπιληπτικών φαρμάκων το 2016.

Χάρτης 2. Μεταβολές στη μέση εθνική κατανάλωση βασικών διεθνώς ελεγχόμενων αντιεπιληπτικών φαρμάκων το 2012 και το 2016

Τα σύνορα και οι ονομασίες που χρησιμοποιούνται σε αυτούς τους χάρτες δεν συνεπάγονται επίσημη έγκριση ή αποδοχή από τα Ηνωμένα Έθνη. Τα οριστικά σύνορα μεταξύ του Σουδάν και του Νοτίου Σουδάν δεν έχουν ακόμη καθοριστεί. Η διακεκομμένη γραμμή αντιπροσωπεύει περίπου τη Γραμμή Ελέγχου στο Τζαμμού και το Κασμίρ που συμφωνήθηκε από την Ινδία και το Πακιστάν. Το τελικό καθεστώς του Τζαμμού και του Κασμίρ δεν έχει ακόμη συμφωνηθεί από τα παραπάνω μέρη. Υπάρχει διαφωνία μεταξύ των κυβερνήσεων της Αργεντινής, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Βόρειας Ιρλανδίας σχετικά με την κυριαρχία επί των Νήσων Φώκλαντ (Μαλβίνες).

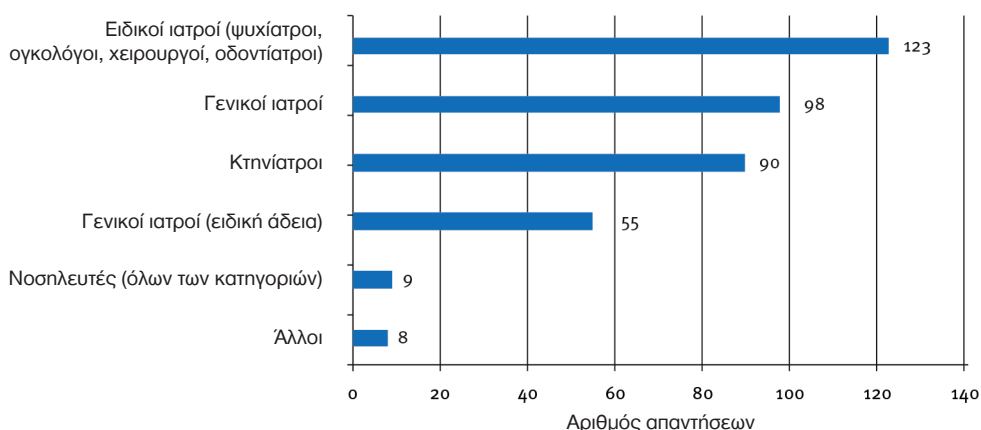

Το INCB ζητά από περισσότερες κυβερνήσεις να υποβάλλουν στοιχεία σχετικά με την κατανάλωση ψυχοτρόπων ουσιών και συνιστά στον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας και σε σχετικούς διεθνείς οργανισμούς να συνεργαστούν μαζί του στον τομέα αυτόν.

Πρόδος ως προς τη διαθεσιμότητα: Το INCB εξέτασε την εφαρμογή από τις κυβερνήσεις των προτεινόμενων μέτρων

Περίπου το 40% των 130 κυβερνητικών Αρχών που απάντησαν στην έρευνα του INCB το 2018 ανέφερε αλλαγές στη νομοθεσία και τα ρυθμιστικά συστήματα. Ωστόσο, οι κατηγορίες των επαγγελματιών υγείας που είναι σε θέση να συνταγογραφήσουν αναλγητικά οπιοειδή δεν έχουν διευρυνθεί, με τους εκπαιδευμένους νοσηλευτές να μπορούν να συνταγογραφήσουν οπιοειδή αναλγητικά μόνο στο 2% των χωρών από τις οποίες προήλθαν οι απαντήσεις της έρευνας. **Το INCB συνιστά να επιτρέπεται η συνταγογράφηση ελεγχόμενων ουσιών σε ένα ευρύτερο φάσμα επαγγελματιών υγείας, ιδίως σε ειδικά εκπαιδευμένους νοσηλευτές.** Αυτό θα είχε αντίκτυπο στις χώρες χαμηλού εισοδήματος όπου ο αριθμός των ιατρών που επιτρέπεται να συνταγογραφήσουν είναι περιορισμένος. Το Σχήμα IV απεικονίζει τις απαντήσεις των εθνικών Αρχών σε αυτό το θέμα.

Σχήμα IV. Ποιος μπορεί να συνταγογραφήσει οπιοειδή αναλγητικά και ψυχοτρόπα

Σημείωση: Τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στο σχήμα βασίζονται σε απαντήσεις που υποβάλλονται από τις χώρες και τις περιοχές ως απάντηση σε συγκεκριμένες ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών, όπου μπορούν να επιλέξουν μία ή περισσότερες απαντήσεις.

Νομικές κυρώσεις για ακούσια λάθη που έγιναν κατά τον χειρισμό οπιοειδών αναλγητικών εξακολουθούν να επιβάλλονται στο 26% των χωρών που απάντησαν. Το INCB παροτρύνει τις χώρες που επιβάλλουν κυρώσεις στις περιπτώσεις ακούσιων σφαλμάτων κατά τη συνταγογράφηση να τις μετριάσουν, ώστε αυτές να αντικατοπτρίζουν την έλλειψη προθέσεως. Πάνω από τις μισές από τις Αρχές που απάντησαν (53% ή 61

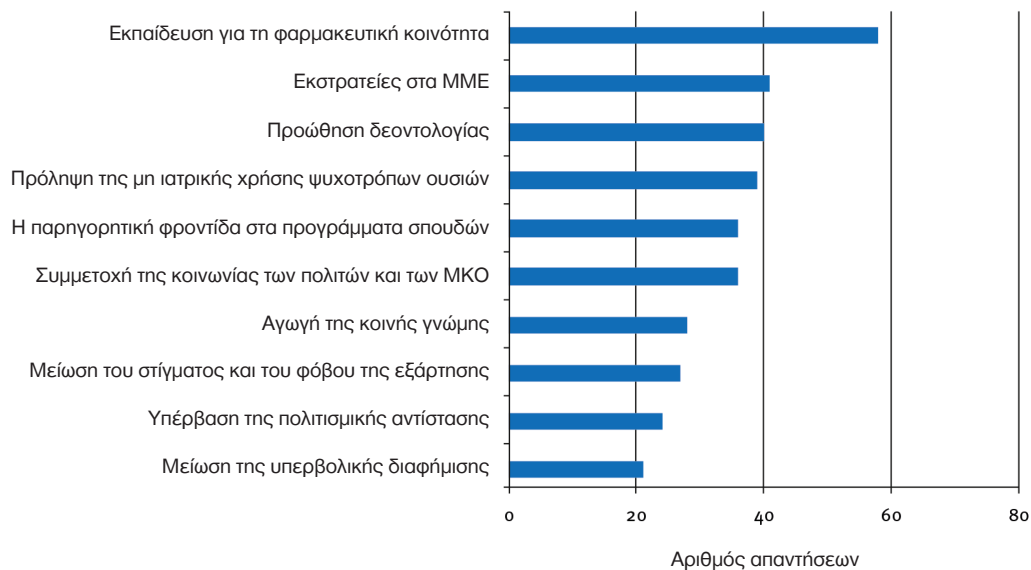

χώρες) ανέφεραν την εισαγωγή νέων πολιτικών παρηγορητικής φροντίδας, ενώ περισσότερες Αρχές (τα 2/3 ή 77 χώρες) ανέφεραν ότι εξέταζαν την πιθανότητα δημιουργίας χαμηλού κόστους υπηρεσιών παρηγορητικής φροντίδας, την οποία ενθαρρύνει το INCB. Η έλλειψη πόρων είναι ένα πρόβλημα που αναφέρθηκε από το 23% των Αρχών.

Το 62% των Αρχών απάντησαν ότι η παρηγορητική φροντίδα είναι μέρος των προγραμμάτων σπουδών των ιατρικών σχολών και ότι παρέχονται σε επαγγελματίες της υγειονομικής περίθαλψης εκπαιδευτικά προγράμματα, κατάρτιση και ενημέρωση σχετικά με την παρηγορητική φροντίδα, συμπεριλαμβανομένης της ορθολογικής χρήσης ναρκωτικών φαρμάκων και της σημασίας που έχει η μείωση της κατάχρησης συνταγογραφούμενων φαρμακευτικών ουσιών. **Το INCB παροτρύνει τις κυβερνήσεις να συμπεριλάβουν την παρηγορητική φροντίδα στα εθνικά προγράμματα σπουδών των ιατρικών και νοσηλευτικών σχολών.**

Το INCB χαιρετίζει το γεγονός ότι στις περισσότερες χώρες εφαρμόστηκαν ειδικές εκστρατείες και προγράμματα ευαισθητοποίησης με σκοπό την υπέρβαση της πολιτισμικής αντίστασης και του στίγματος που συνδέεται με την κατανάλωση οπιοειδών αναλγητικών ή ψυχοτρόπων ουσιών.

Σχήμα V. Εκπαίδευση και πρωτοβουλίες ευαισθητοποίησης που αναφέρουν οι αρμόδιες εθνικές Αρχές

Σημείωση: Τα αποτελέσματα που παρουσιάζονται στο σχήμα βασίζονται σε απαντήσεις που υποβάλλονται από τις χώρες και τις περιοχές ως απάντηση σε συγκεκριμένες ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών, όπου μπορούν να επιλέξουν μία ή περισσότερες απαντήσεις.

Το INCB δείχνει στα κράτη-μέλη και τη διεθνή κοινότητα πώς να προχωρήσουν στην αντιμετώπιση του παγκόσμιου χάσματος όσον αφορά τη διαθεσιμότητα ελεγχόμενων φαρμάκων

Στην πλειονότητά τους οι κυβερνητικές Αρχές που υπέβαλαν έκθεση (110) δήλωσαν πως θεωρούν τις εκτιμήσεις τους, τόσο σε σχέση με τις ανάγκες σε ναρκωτικά φάρμακα όσο και σε σχέση με τη διαθεσιμότητα ψυχοτρόπων ουσιών, «κατάλληλες και ρεαλιστικές» και πως ήταν σε τακτική επαφή με φαρμακευτικές εταιρείες ή άλλους εμπλεκόμενους για τον σκοπό αυτόν, το INCB, βασιζόμενο στα παρεχόμενα στοιχεία, είναι της άποψης ότι οι εκτιμήσεις από την πλευρά των κυβερνήσεων μπορεί να μην είναι πάντοτε ακριβείς – μπορεί, δηλαδή, να μην συμβαδίζουν με τους γνωστούς ρυθμούς νοσηρότητας. Παρ' όλα αυτά, το INCB αναγνωρίζει τις προσπάθειες και την ευαισθητοποίηση των κυβερνήσεων στον τομέα αυτόν.

Τα στοιχεία του INCB δείχνουν ότι υπήρξαν πολλά υποσχόμενες εξελίξεις, αλλά χρειάζεται περισσότερη δράση από τα κράτη-μέλη και από τη διεθνή κοινότητα, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της εξασφάλισης επαρκούς πρόσβασης σε διεθνώς ελεγχόμενες ουσίες για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς.

Βάσει της ανάλυσής του, το INCB καλεί τις κυβερνήσεις να θέσουν σε εφαρμογή τα μέτρα που είναι αναγκαία για την εξασφάλιση επαρκούς πρόσβασης και διαθεσιμότητας διεθνώς ελεγχόμενων φαρμάκων και να προβούν σε περαιτέρω ενέργειες, όπως, μεταξύ άλλων:

- Να ενισχύσουν την κατάρτιση των επαγγελματιών υγείας στην ορθολογική συνταγογράφηση και τη χρήση ελεγχόμενων ουσιών.
- Να δίνουν προτεραιότητα στα ζητήματα δημόσιας υγείας κατά την έκδοση αδειών για την παραγωγή, εισαγωγή και εξαγωγή βασικών φαρμάκων.
- Να αυξήσουν την εθνική και/ή περιφερειακή παραγωγή ελεγχόμενων γενόσημων φαρμάκων, ώστε να μειώσουν τις εισαγωγές και το κόστος των φαρμάκων.
- Να εξασφαλίζουν ότι η φαρμακευτική βιομηχανία παράγει και διαθέτει φάρμακα που περιέχουν ελεγχόμενες ουσίες, όπως τα οπιοειδή αναλγητικά και ειδικά μορφίνη, τα οποία είναι οικονομικά.
- Να εξετάσουν τη δυνατότητα απαγόρευσης ή, εάν αυτό δεν επιτρέπεται συνταγματικά, περιορισμού της διαφήμισης ιατρικών προϊόντων που περιέχουν ναρκωτικές και ψυχοτρόπους ουσίες οι οποίες υπόκεινται σε διεθνή έλεγχο.
- Να ενισχύσουν το ρυθμιστικό πλαίσιο που διέπει τη φαρμακευτική βιομηχανία, ώστε να αντιμετωπίσουν το ζήτημα διαφημιστικών και ενημερωτικών εκστρατειών σχετικά με τη συνταγογράφηση και τη χρήση, συμπεριλαμβανομένων των σκευασμάτων υψηλού κόστους, εξασφαλίζοντας ότι οι πληροφορίες που δίνονται είναι πραγματικές και ακριβείς.
- Να διευρύνουν την κάλυψη που προσφέρουν οι υπηρεσίες υγείας και να διασφαλίσουν ότι οι ουσίες που περιλαμβάνονται στον Πρότυπο Κατάλογο Βασικών Φαρμάκων του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας έχουν καταχωρηθεί και στους εθνικούς καταλόγους βασικών φαρμάκων.

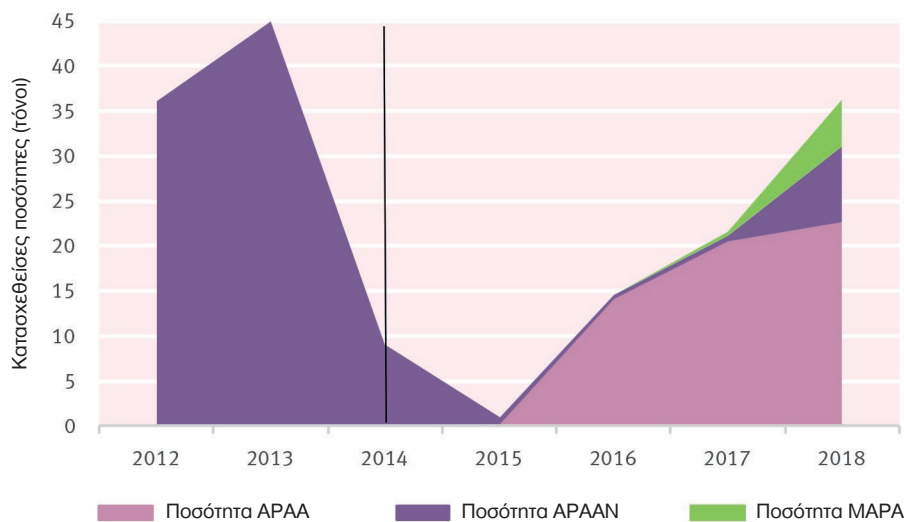
- Να επαναλαμβάνουν τακτικά τις εθνικές εκτιμήσεις και αξιολογήσεις για τις ναρκωτικές και ψυχοτρόπους ουσίες, προκειμένου να εξασφαλίζεται ότι οι ουσίες επαρκούν για την κάλυψη των ιατρικών αναγκών, με βάση τα ποσοστά νοσηρότητας και τις δυνατότητες ορθολογικής συνταγογράφησης και διάθεσης.
- Να δημιουργήσουν εργαλεία για τη διεκπεραίωση των αδειών εισαγωγής και εξαγωγής και να ενταχθούν στο Διεθνές Σύστημα Έγκρισης Εισαγωγών και Εξαγωγών (International Import and Export Authorization System-I2ES) που έχουν δημιουργήσει το INCB και το UNODC.

Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ INCB ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΡΟΔΡΟΜΕΣ ΟΥΣΙΕΣ

Πρόκληση για τον διεθνή έλεγχο ο πολλαπλασιασμός των πρόδρομων ουσιών των συνθετικών ναρκωτικών

Κατά την τριακοστή επέτειο της Σύμβασης του 1988 είχαν επιτευχθεί αξιοσημείωτα αποτελέσματα στον διεθνή έλεγχο των πρόδρομων ουσιών, αποτρέποντας τη χρήση χημικών ουσιών για την παράνομη παρασκευή ναρκωτικών. Ωστόσο, πρέπει να αντιμετωπιστούν σημαντικές προκλήσεις: μία από τις βασικές είναι η διαθεσιμότητα πρόδρομων ουσιών των συνθετικών ναρκωτικών που δεν έχουν νόμιμες χρήσεις, αλλά σχεδιάζονται ειδικά για την καταστρατήγηση των ελέγχων. Συχνά, αυτές οι χημικές ουσίες συνδέονται πολύ στενά μεταξύ τους και εμφανίζονται και εξαφανίζονται από την παράνομη αγορά ακολουθώντας τις αποφάσεις ένταξης σε καθεστώς ελέγχου. Το ΑΡΑΑ*, για παράδειγμα, από χημικής άποψης συγγενεύει στενά με το ΑΡΑΑΝ και άρχισε να εμφανίζεται, αφού το τελευταίο τέθηκε υπό διεθνή έλεγχο το 2014. Αυτό αποδεικνύει την αποτελεσματικότητα που έχει η ένταξη μιας ουσίας σε καθεστώς ελέγχου στην απομάκρυνση της ουσίας αυτής από την αγορά. Ωστόσο, για τον εντοπισμό νέων ουσιών απαιτείται χρόνος, και με την πάροδο του χρόνου εμφανίζονται στην αγορά υποκατάστατα. Η ουσία ΜΑΡΑ, υποκατάστατο του ΑΡΑΑ, είναι ήδη διαθέσιμη σε παράνομες αγορές.

Σχήμα VI. Κατασχέσεις ΑΡΑΑΝ, ΑΡΑΑ και ΜΑΡΑ που αναφέρθηκαν μέσω του Συστήματος Επικοινωνίας για τις Πρόδρομες Ουσίες (Precursors Incident Communication System) την περίοδο 2012-2018

* Η ονομασία είναι γραμμένη με λατινικούς χαρακτήρες, όπως και οι υπόλοιπες που εμφανίζονται με κεφαλαία στο κείμενο.

Καθώς δεν έχουν νόμιμες χρήσεις και δεν συναντώνται στο νόμιμο εμπόριο, αυτές οι χημικές ουσίες δεν προσφέρονται για παρακολούθηση μέσω των νόμιμων εμπορικών ροών, κάτι που είναι βασικό στοιχείο του διεθνούς ελέγχου πρόδρομων ουσιών. Το INCB καλεί για μια συζήτηση πολιτικής σε διεθνές επίπεδο σχετικά με τις διαθέσιμες επιλογές αντιμετώπισης του πολλαπλασιασμού των πρόδρομων ουσιών των συνθετικών ναρκωτικών. Οι προσπάθειες θα μπορούσαν να επικεντρωθούν στην καθιέρωση μιας κοινής νομικής βάσης που θα επέτρεπε στις Αρχές ανά τον κόσμο να παρεμποδίσουν την προσφορά τέτοιων χημικών ουσιών προς τους κατασκευαστές παράνομων ναρκωτικών, χωρίς περιττές ρυθμιστικές επιβαρύνσεις.

Συστάσεις για την υπαγωγή σε διεθνή έλεγχο των συνθετικών πρόδρομων ουσιών διεγερτικών τύπου αμφεταμίνης

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, το INCB αξιολόγησε τα δεδομένα και συνέστησε τη συμπερίληψη του ΑΡΑΑ, πρόδρομης ουσίας της αμφεταμίνης και της μεθαμφεταμίνης, καθώς και δύο 3,4-MDP-2-P παραγώγων του μεθυλ-γλυκιδικού οξέος (πρόδρομες ουσίες του MDMA ή «έκσταση») στον πίνακα I της Σύμβασης του 1988. Καμία από τις τρεις χημικές ουσίες δεν έχει νόμιμη χρήση, εκτός από την περίπτωση κάποιων περιορισμένων ερευνητικών και αναλυτικών σκοπών, και μπορούν να χαρακτηριστούν ως συνθετικές πρόδρομες ουσίες, ειδικά σχεδιασμένες για την καταστρατήγηση των υφιστάμενων ελέγχων. Η Επιτροπή του ΟΗΕ για τα Ναρκωτικά (CND) θα ψηφίσει για την υπαγωγή αυτών των χημικών ουσιών σε διεθνή έλεγχο τον Μάρτιο του 2019.

Περαιτέρω πρόοδος στην πρόληψη της εκτροπής των 26 χημικών ουσιών που υπάγονται σε διεθνή έλεγχο

Ως αποτέλεσμα της χρήσης δύο συστημάτων που έχει δημιουργήσει το INCB, για την ηλεκτρονική ενημέρωση σχετικά με επικείμενες εξαγωγές (PEN Online), καθώς και για την ενημέρωση σχετικά με τις πρόδρομες ουσίες (PICS), σημειώθηκαν λίγες εκτροπές από το νόμιμο διεθνές εμπόριο.

Εκατόν δεκατρείς κυβερνήσεις ζήτησαν να λάβουν εκ των προτέρων γνωστοποιήσεις πριν από την πραγματοποίηση προγραμματισμένων εξαγωγών προς την επικράτειά τους, 162 κυβερνήσεις έχουν εγγραφεί και χρησιμοποιούν το σύστημα PEN Online, ώστε να αλληλοενημερώνονται για διεθνείς εμπορικές αποστολές ελεγχόμενων πρόδρομων ουσιών, και αξιωματούχοι από σχεδόν 110 χώρες και επικράτειες χρησιμοποιούν το σύστημα PICS.

Επιτυχίες της διεθνούς συνεργασίας για τις πρόδρομες ουσίες: Ανακαλύπτοντας τη σύνδεση μεταξύ διαφορετικών περιπτώσεων, μεταξύ άλλων και μέσα από πλατφόρμες ηλεκτρονικών συναλλαγών

Τα συστήματα PICS και PEN Online βοήθησαν να καταστεί ορατή η σύνδεση μεταξύ περιπτώσεων διακίνησης πρόδρομων ουσιών οι οποίες αρχικά φαινόταν ότι δεν σχετίζονται, συμπεριλαμβανομένων και συναλλαγών που έγιναν μέσα από ηλεκτρονικές πλατφόρμες. Οι έρευνες σχετικά με τον οξικό ανυδρίτη βοήθησαν

επίσης στον εντοπισμό αδυναμιών σε εθνικές νομοθεσίες και κανονισμούς για τις πρόδρομες ουσίες ή στον τρόπο εφαρμογής τους. Όπως, για παράδειγμα, στην καταχώρηση των εμπορικών εταίρων ή κατά την εφαρμογή κυρώσεων για την παραβίαση νόμων και κανονισμών, κυρώσεις που χρειάζεται να είναι ανάλογες προς τις πιθανές επιπτώσεις των παραβάσεων. Το INCB επιδοκιμάζει τις κυβερνήσεις που ανταλλάσσουν έγκαιρα επιχειρησιακές πληροφορίες.

Παρά τις επιτυχίες εξακολουθούν να υπάρχουν κενά στην πληροφόρηση σχετικά με τη διακίνηση πρόδρομων ουσιών

Το INCB καλεί τις κυβερνήσεις να συνεργαστούν μεταξύ τους και με το ίδιο, για να καλύψουν τα κενά πληροφόρησης σχετικά με τη διακίνηση πρόδρομων ουσιών, και ιδιαίτερα των πρόδρομων ουσιών της μεθαμφεταμίνης στην Ανατολική και Νοτιοανατολική Ασία, της αμφεταμίνης («cartagon»²) στη Δυτική Ασία και της κοκαΐνης στη Νότια Αμερική. Αν και υπάρχουν υπόνοιες ότι η παράνομη παραγωγή τροφοδοτείται κυρίως από χημικές ουσίες οι οποίες εκτρέπονται από εγχώρια κανάλια, χρειάζεται να δοθεί περισσότερο βάρος στο ενδεχόμενο να χρησιμοποιούνται μη ελεγχόμενες υποκατάστατες χημικές ουσίες.

2. Ο όρος «cartagon» χρησιμοποιείται για το ναρκωτικό που διατίθεται σήμερα στην παράνομη αγορά των χωρών της Μέσης Ανατολής. Η σύνθεση του προϊόντος δεν έχει τίποτα κοινό με το Cartagon, το φαρμακευτικό προϊόν που ήταν διαθέσιμο από τις αρχές της δεκαετίας του 1960 και που περιείχε φαινηθυλλίνη.

ΚΥΡΙΑ ΣΗΜΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ INCB ΓΙΑ ΤΟ 2018

ΑΦΡΙΚΗ

Η Αφρική χρησιμοποιείται ολοένα και περισσότερο ως διαμετακομιστική περιοχή για τη διακίνηση κοκαΐνης: Ενώ η Δυτική και η Κεντρική Αφρική ήταν παλαιότερα οι κύριες διαμετακομιστικές περιοχές στην Αφρική για τη διακίνηση κοκαΐνης, το 2016 στην υπο-περιοχή της Βόρειας Αφρικής αντιστοιχούσε το 69% της συνολικής κοκαΐνης που κατασχέθηκε στην Αφρική, ενώ η συνολική ποσότητα κατασχεθείσας κοκαΐνης στην ήπειρο διπλασιάστηκε από το προηγούμενο έτος.

Η Αφρική εξακολουθεί να αποτελεί σημαντική διαμετακομιστική περιοχή για τη διακίνηση ναρκωτικών καθώς και μια αναπτυσσόμενη αγορά προορισμού για τα ναρκωτικά: Η διακίνηση κοκαΐνης, ηρωΐνης και κάνναβης είναι διαδεδομένη, αν και τα πρότυπα διαφέρουν ανάλογα με την ουσία. Η κάνναβη παραμένει η επικρατέστερη ουσία χρήσης, με τις έρευνες σε ορισμένες χώρες να δείχνουν ότι αυξάνεται η χρήση άλλων ναρκωτικών.

Η χρήση και η διακίνηση τραμαδόλης, ενός συνθετικού οπιοειδούς που δεν υπόκειται σε διεθνή έλεγχο, προκαλεί αυξανόμενη ανησυχία σε περιοχές της Αφρικής: Σύμφωνα με την Παγκόσμια Έκθεση για τα Ναρκωτικά του UNODC για το 2018, το 87% των φαρμακευτικών οπιοειδών που κατασχέθηκαν παγκοσμίως αφορούσαν τη Βόρεια, την Κεντρική και τη Δυτική Αφρική, και η εξέλιξη αυτή οφείλεται σχεδόν αποκλειστικά στη διακίνηση τραμαδόλης.

Το Συνταγματικό Δικαστήριο της Νότιας Αφρικής αποφάνθηκε ότι οι διατάξεις της χώρας που ποινικοποιούν την προσωπική μη ιατρική χρήση κάνναβης είναι αντισυνταγματικές: Το Δικαστήριο ανέστειλε την απόφασή του για 24 μήνες, διάστημα κατά το οποίο το Κοινοβούλιο διατάχθηκε να αναθεωρήσει τη νομοθεσία περί ναρκωτικών, ώστε να επιτρέπεται η προσωπική κατανάλωση και καλλιέργεια κάνναβης σε ιδιωτικό χώρο από ενήλικες. Το INCB θα συνεχίσει να παρακολουθεί τις εξελίξεις και θα παραμείνει σε διάλογο με την κυβέρνηση της Νότιας Αφρικής, για να διευκολυνθεί η πλήρης συμμόρφωση της χώρας προς τις διεθνείς συμβάσεις για τον έλεγχο των ναρκωτικών, συμπεριλαμβανομένης της βασικής υποχρέωσης για περιορισμό της χρήσης ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών αποκλειστικά για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς.

ΑΜΕΡΙΚΗ

Κεντρική Αμερική και Καραϊβική

Διακίνηση και χρήση ναρκωτικών: Οι ποσότητες κάνναβης και κοκαΐνης που κατασχέθηκαν στην Κεντρική Αμερική αυξήθηκαν το 2017. Τα πλέον διαδεδομένα ναρκωτικά, η κάνναβη και η κοκαΐνη, είναι επίσης και αυτά που διακινούνται πιο συχνά σε μεγάλες ποσότητες μέσω της περιοχής.

Αυξημένες κατασχέσεις κοκαΐνης: Αυξήθηκαν συνολικά οι ποσότητες κοκαΐνης που κατασχέθηκαν στην Κεντρική Αμερική το 2017, σε σύγκριση με το 2016 και το 2015. Αυτό πιθανότατα σχετίζεται με την απότομη αύξηση στα επίπεδα παράνομης καλλιέργειας κόκας και παραγωγής κοκαΐνης στην Κολομβία και με τη ζήτηση για κοκαΐνη από την Ευρώπη και τη Βόρεια Αμερική. Το 2016 το 11% των παγκόσμιων κατασχέσεων κοκαΐνης σημειώθηκε στην Κεντρική Αμερική. Οι περισσότερες από αυτές έγιναν στον Παναμά.

Συζητήσεις πολιτικής σχετικά με την κάνναβη στην Καραϊβική: Η Περιφερειακή Επιτροπή για τη Μαριχουάνα της Κοινότητας της Καραϊβικής (CARICOM) δημοσίευσε την έκθεσή της με τίτλο «Με κρατημένη την ανάσα: Διασφαλίζοντας το μέλλον μας μέσω της υπεύθυνης κοινωνικής και νομοθετικής πολιτικής για τη μαριχουάνα» τον Αύγουστο του 2018. Η έκθεση κάνει συστάσεις στα κράτη-μέλη της CARICOM σχετικά με τη χρήση και τη ρύθμιση της κάνναβης για μη ιατρικούς σκοπούς. Το INCB υπενθυμίζει ότι η χρήση κάνναβης περιορίζεται στους ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς, σύμφωνα με τη Σύμβαση του 1961. Το INCB ενθαρρύνει επίσης τα κράτη να αντιμετωπίζουν με βάση την αρχή της αναλογικότητας τα αδικήματα που σχετίζονται με τα ναρκωτικά, συμπεριλαμβανομένων των εναλλακτικών της σύλληψης και φυλάκισης μέτρων, όπως προβλέπεται στις συμβάσεις.

Βόρεια Αμερική

Συνεχίστηκαν οι αλλαγές στη νομοθεσία και την πολιτική που αφορούν την κάνναβη σε όλη τη Βόρεια Αμερική το 2018: Στον Καναδά, ο Νόμος Περί Κάνναβης (Cannabis Act), που αφορά την παροχή νόμιμης πρόσβασης στην κάνναβη για μη ιατρικούς σκοπούς, καθώς και τον έλεγχο και τη ρύθμιση της παραγωγής, της διανομής, της πώλησης και της κατοχής της ουσίας, τέθηκε σε ισχύ τον Οκτώβριο του 2018. Σύμφωνα με τον νόμο, και ανάλογα με τους περιορισμούς που ισχύουν στις περιφέρειες ή τα εδάφη της χώρας, οι ενήλικες ηλικίας 18 ετών και άνω επιτρέπεται να κατέχουν έως 30 γραμμάρια κάνναβης, να αγοράζουν αποξηραμένη ή φρέσκια κάνναβη από λιανοπωλητές που διαθέτουν τη σχετική επαρχιακή ή ομοσπονδιακή άδεια, να καλλιεργούν έως τέσσερα φυτά κάνναβης ανά κατοικία για προσωπική χρήση και να παράγουν προϊόντα κάνναβης.

Η απαγόρευση της χρήσης κάνναβης για μη ιατρικούς σκοπούς κρίθηκε αντισυνταγματική από το Ανώτατο Δικαστήριο του Μεξικού τον Οκτώβριο του 2018: Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η απαγόρευση είναι αντισυνταγματική με βάση το σκεπτικό ότι οι ενήλικες έχουν το «θεμελιώδες δικαίωμα στην ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας» χωρίς παρέμβαση από το κράτος.

Νομοθετικές αλλαγές σημειώθηκαν σε διάφορες πολιτείες των ΗΠΑ: Οι πολιτείες της Καλιφόρνιας και του Βερμόντ νομιμοποίησαν τη χρήση κάνναβης για μη ιατρικούς σκοπούς, ενώ νομοθετικές εξελίξεις προς την κατεύθυνση αυτή σημειώθηκαν και στις πολιτείες του Μέιν και της Μασαχουσέτης. Οι ψηφοφόροι στις πολιτείες του Μιζούρι και της Γιούτα ενέκριναν λαϊκές νομοθετικές πρωτοβουλίες για την καθιέρωση προγραμμάτων ιατρικής κάνναβης. Στο Μίσιγκαν οι ψηφοφόροι υιοθέτησαν πρόταση για τη νομιμοποίηση της κατοχής και της προσωπικής καλλιέργειας κάνναβης, καθώς και για την έγκριση της εμπορικής παραγωγής και της λιανικής πώλησης της ουσίας. Στη Βόρεια Ντακότα, πρόταση ψηφοφορίας που αποσκοπούσε στη νομιμοποίηση της μη ιατρικής χρήσης της κάνναβης απορρίφθηκε.

Το INCB επαναλαμβάνει ότι το άρθρο 4 (γ) της Σύμβασης του 1961 περιορίζει τη χρήση ναρκωτικών στους ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς και ότι τα μέτρα που προβλέπουν τη μη ιατρική χρήση της ουσίας αντιβαίνουν στη Σύμβαση. Τα INCB παραμένει σε συνεχή διάλογο με τις αντίστοιχες κυβερνήσεις.

Η επιδημία υπερβολικής δόσης οπιοειδών επιδεινώθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες το 2017 με περισσότερους από 70.000 θανάτους από υπερβολική δόση, αύξηση της τάξης του 10% σε σχέση με το 2016. Οι Ηνωμένες Πολιτείες συνέχισαν να λαμβάνουν διάφορα μέτρα για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Υπάρχουν τρεις εγκεκριμένες, φαρμακολογικά υποστηριζόμενες θεραπευτικές αγωγές για τις διαταραχές χρήσης οπιοειδών στις Ηνωμένες Πολιτείες, με μεθαδόνη, βουπρενορφίνη και ναλτρεξόνη. Για να ενθαρρύνει και να υποστηρίξει την ανάπτυξη θεραπευτικών επιλογών για τους ανθρώπους με διαταραχή χρήσης οπιοειδών, η Υπηρεσία Τροφίμων και Φαρμάκων εξέδωσε ένα σχέδιο οδηγιών τον Απρίλιο του 2018, εστιάζοντας στους τρόπους με τους οποίους οι φαρμακευτικές εταιρείες μπορούν να διερευνήσουν αποτελεσματικότερα τις δυνατότητες καινοτομίας στα προϊόντα βουπρενορφίνης.

Το Μεξικό νομιμοποίησε τη χρήση κανναβιοειδών για ιατρικούς σκοπούς μετά την τροποποίηση του Γενικού Νόμου Περί Υγείας τον Ιούλιο του 2017: Το Δεκέμβριο του 2017 η κυβέρνηση ανακοίνωσε κατευθυντήριες γραμμές που επιτρέπουν την εισαγωγή φαρμακευτικών παραγώγων κάνναβης: ελαίων, χαπιών και τροφίμων με λιγότερο από 1% THC, ενώ μεμονωμένοι ασθενείς που χρειάζονται να λαμβάνουν παράγωγα με υψηλότερη δραστηριότητα πρέπει να παίρνουν ειδική κυβερνητική έγκριση.

Νότια Αμερική

Η καλλιέργεια θάμνων κόκας και η παραγωγή κοκαΐνης στην Κολομβία έφτασαν στο υψηλότερο επίπεδο όλων των εποχών: Στη Νότια Αμερική η παραγωγή κοκαΐνης αυξήθηκε. Στην Κολομβία τόσο η παράνομη καλλιέργεια κόκας όσο και η παράνομη παραγωγή κοκαΐνης αυξήθηκαν το 2017 κατά 17% και 31% αντίστοιχα, φθάνοντας στο υψηλότερο επίπεδο όλων των εποχών.

Η αύξηση της παραγωγής κοκαΐνης στη Νότια Αμερική φαίνεται να έχει αντίκτυπο στην ευρωπαϊκή και την βορειοαμερικανική αγορά: Σύμφωνα με τα στοιχεία από τις κατασχέσεις, το μεγαλύτερο μέρος της κοκαΐνης εξακολουθεί να διακινείται μέσα από τις χώρες των Άνδεων, ιδίως την Κολομβία, προς τις κύριες αγορές κατανάλωσης της Βόρειας Αμερικής και της Ευρώπης, όπου οι ενδείξεις αυξημένης διαθεσιμότητας και χρήσης προκαλούν ανησυχία. Αποστολές κοκαΐνης που κατασχέθηκαν στη Νότια Αμερική προορίζονταν κυρίως για τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Τα τελευταία χρόνια πολλές χώρες της περιοχής έχουν λάβει μέτρα για τη νομιμοποίηση της κάνναβης για ιατρικούς σκοπούς: Κατά την εξεταζόμενη περίοδο οι κυβερνήσεις της Παραγουάης και του Περού έκαναν βήματα για αλλαγή της νομοθεσίας, ώστε να επιτρέπεται η ιατρική χρήση της κάνναβης και των παραγώγων της.

ΑΣΙΑ

Ανατολική και Νοτιοανατολική Ασία

Μειώνεται η παράνομη καλλιέργεια οπιούχου παπαρούνας και ο όγκος των κατασχόμενων οπιούχων. Αυτό σε συνδυασμό με τις χαμηλότερες τιμές του οπίου και τη μειούμενη δημοτικότητα της ηρωίνης ως κύριας ουσίας χρήσης καταδεικνύει τη φθίνουσα κυριαρχία της παράνομης καλλιέργειας οπιούχου παπαρούνας στην περιοχή του Χρυσού Τριγώνου.

Η διακίνηση και η χρήση μεθαμφεταμίνης αγγίζουν ανησυχητικά επίπεδα: Κάποιες χώρες της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ασίας συνεχίζουν να αναφέρουν περαιτέρω αύξηση στις κατασχέσεις μεθαμφεταμίνης, με τον συνολικό όγκο που κατασχέθηκε το 2018 να φτάνει σε ανησυχητικά επίπεδα. Η κατάσταση είναι ιδιαίτερα ανησυχητική, δεδομένης της ήδη τεράστιας και συνεχώς αυξανόμενης δημοτικότητας της μεθαμφεταμίνης ως ουσίας χρήσης.

Τα συνθετικά ναρκωτικά θέτουν προκλήσεις στην επιβολή του νόμου και τη δημόσια υγεία: Η μετάβαση από το όπιο στα συνθετικά ναρκωτικά δημιουργεί σοβαρές προκλήσεις για την επιβολή του νόμου και τη δημόσια υγεία, και απαιτεί ευρύτερη πολυμερή συνεργασία για την εξασφάλιση αποτελεσματικού ελέγχου των συνόρων, τη συστηματική αξιολόγηση και παρακολούθηση της χρήσης των συνθετικών ναρκωτικών και την παροχή σχετικών προγραμμάτων θεραπείας.

Το INCB γνωρίζει τις συνεχιζόμενες αναφορές για εξωδικαστική δράση σε ορισμένες χώρες της περιοχής σε σχέση με δραστηριότητες και αδικήματα που φέρονται να σχετίζονται με τα ναρκωτικά. **Η Επιτροπή τονίζει ότι τα συνδεόμενα με τα ναρκωτικά αδικήματα πρέπει να αντιμετωπίζονται μέσα από το επίσημο σύστημα απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, με σεβασμό προς τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα του κράτους δικαίου, τα ανθρώπινα δικαιώματα και την αρχή της αναλογικότητας.** Η Επιτροπή τονίζει επίσης ότι η εξωδικαστική αντιμετώπιση των σχετιζόμενων με τα ναρκωτικά αδικημάτων συνιστά σαφή παραβίαση των συμβάσεων για τον διεθνή έλεγχο των ναρκωτικών. Το INCB επιβεβαιώνει ότι ο θεμελιώδης στόχος του διεθνούς ελέγχου των ναρκωτικών είναι να διασφαλιστεί η υγεία και η ευημερία της ανθρωπότητας και ότι, για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, οι συμβάσεις καθορίζουν ορισμένες γενικές υποχρεώσεις στις οποίες τα συμβαλλόμενα κράτη έχουν ρητά συμφωνήσει, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης στρατηγικών για την πρόληψη της χρήσης ναρκωτικών και των μηχανισμών αντιμετώπισης της εξάρτησης μέσω της θεραπείας, της απεξάρτησης, της μεταθεραπευτικής φροντίδας και της κοινωνικής επανένταξης.

Νότια Ασία

Αυστηρές ποινές για σχετιζόμενα με τα ναρκωτικά αδικήματα: Σύμφωνα με αναφορές, το Μπανγκλαντές, η Σρι Λάνκα και η Ινδία εξετάζουν τη διεύρυνση της εφαρμογής της θανατικής ποινής για τα συνδεόμενα με τα ναρκωτικά αδικήματα, παρά το γεγονός ότι και τα τρία αυτά κράτη είχαν στο παρελθόν υιοθετήσει μια de facto στάση κατάργησης της θανατικής ποινής. **Το INCB προτρέπει όλα τα κράτη που διατηρούν τη θανατική ποινή για σχετιζόμενα με τα ναρκωτικά αδικήματα να μετριάσουν τις ποινές που έχουν ήδη εκδοθεί και να εξετάσουν την πιθανότητα κατάργησης της θανατικής ποινής για αυτού του είδους τις παραβάσεις.**

Κρίση μεθαμφεταμίνης στο Μπανγκλαντές: Το 2017 το Μπανγκλαντές κατέσχεσε 3,6 τόνους μεθαμφεταμίνης («Yaba»). Αυτή είναι η υψηλότερη ποσότητα της ουσίας που έχει κατασχεθεί τα τελευταία οκτώ χρόνια, ενώ είναι δέκα φορές μεγαλύτερη σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Τον Οκτώβριο του 2018 η χώρα ενέκρινε νομοθεσία για επέκταση της εφαρμογής της θανατικής ποινής σε συνδεόμενα με τα ναρκωτικά αδικήματα που αφορούν περισσότερα από 200 γραμμάρια της ουσίας.

Κατασχέσεις ναρκωτικών σε πρωτοφανείς ποσότητες στην περιοχή: Σε επίπεδα ρεκόρ έφτασαν το 2017 οι κατασχέσεις φυτών κάνναβης στην Ινδία (πάνω από 350 τόνοι) και στο Μπανγκλαντές (περίπου 70

τόνοι), με τη φυτική μορφή της κάνναβης να παραμένει η πιο συχνά καλλιεργούμενη, διακινούμενη και καταναλώμενη ναρκωτική ουσία σε ολόκληρη την περιοχή. Καταγράφηκε επίσης σημαντική αύξηση των κατασχέσεων οπιούχων, και ιδίως παράνομα παραγόμενης ηρωίνης, στην Ινδία, το Μπανγκλαντές και τη Σρι Λάνκα. Στην Ινδία οι εκτάσεις παράνομης καλλιέργειας οπιούχου παπαρούνας το 2017 ξεπέρασαν τις εκτάσεις νόμιμης καλλιέργειας κατά την ίδια καλλιεργητική περίοδο. Σιρόπια για τον βήχα με βάση την κωδεΐνη και την τραμαδόλη που χρησιμοποιούνταν για μη ιατρικούς σκοπούς κατασχέθηκαν επίσης σε μεγάλες ποσότητες το 2017, με την Ινδία να αναφέρεται σταθερά από το 2011 ως η κύρια χώρα προέλευσης της τραμαδόλης που κατάσχεται σε όλο τον κόσμο.

Δυτική Ασία

Τα επίπεδα καλλιέργειας οπιούχου παπαρούνας παρέμειναν υψηλά το 2018: Αν και οι εκτάσεις όπου καλλιεργείται η οπιούχος παπαρούνα στο Αφγανιστάν μειώθηκαν κατά 20% το 2018, η συνολικά καλλιεργούμενη έκταση στη χώρα παραμένει μεγάλη και εκτιμάται σε 263.000 εκτάρια. Η μείωση της καλλιέργειας αποδίδεται κυρίως στην ξηρασία που πλήττει τη χώρα και τις φθίνουσες τιμές του ξηρού οπίου. Έχει επίσης σημειωθεί 29% μείωση στη δυνητική παραγωγή οπίου, η οποία εκτιμήθηκε περίπου στους 6.400 τόνους το 2018.

Η προώθηση ηρωίνης από το Αφγανιστάν προς την Ευρώπη φαίνεται ότι παρέμεινε σταθερή μέχρι τα τέλη του 2016: Παρά τις σημαντικές διακυμάνσεις στην ετήσια καλλιέργεια οπιούχου παπαρούνας στο Αφγανιστάν τα τελευταία χρόνια, η προσφορά ηρωίνης από το Αφγανιστάν σε ευρωπαϊκές αγορές προορισμού φαίνεται να παραμένει σταθερή. Αυτό μπορεί να οφείλεται είτε στις προσπάθειες των διακινητών να διατηρήσουν την προσφορά σταθερή είτε στο ότι για την παρασκευή ηρωίνης χρησιμοποιείται όπιο από διαφορετικές συγκομιδές.

Η παράνομη οικονομία των οπιούχων ξεπέρασε αισθητά το επίπεδο των νόμιμων εξαγωγών του Αφγανιστάν σε αγαθά και υπηρεσίες: Ως αποτέλεσμα της μεγάλης αύξησης στην παραγωγή οπίου έως το 2017, χρονιά κατά την οποία παράχθηκαν 9.000 τόνοι, η παράνομη οικονομία των οπιούχων ξεπέρασε αισθητά το επίπεδο των νόμιμων εξαγωγών του Αφγανιστάν σε αγαθά και υπηρεσίες. Πιστεύεται ότι όχι μόνο οι Ταλιμπάν αλλά και αντικυβερνητικοί, αντάρτες και τοπικοί άρχοντες συνέχισαν να επωφελούνται από την οικονομία του παράνομου οπίου. Επιπλέον, πολλές κοινότητες στο Αφγανιστάν που ασχολούνται με την καλλιέργεια και συμμετέχουν στη διακίνηση παράνομων ναρκωτικών έχουν εξαρτηθεί ακόμη περισσότερο από την οπιούχο παπαρούνα, προκειμένου να επιβιώσουν.

Η αστάθεια και οι ένοπλες συγκρούσεις στη Μέση Ανατολή συνέχισαν να διευκολύνουν τη διακίνηση ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών στην περιοχή: Πιστεύεται ότι οι απομιμήσεις «captagon» έχουν γίνει ναρκωτικό επιλογής στις εμπόλεμες ζώνες της Μέσης Ανατολής και ότι χρησιμεύουν ως πηγή εισοδήματος σε ομάδες τρομοκρατών και εξεγερμένων. Υπάρχουν ενδείξεις ότι αυξάνονται τα περιστατικά παράνομης καλλιέργειας και παραγωγής ναρκωτικών στο Ιράκ, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής ηρωίνης, οπιούχου παπαρούνας και της καλλιέργειας φυτών κάνναβης. Συγκεκριμένα, η διακίνηση και η χρήση ναρκωτικών αυξήθηκαν σημαντικά στην περιοχή της Βάσρας του Ιράκ, η οποία συνορεύει με το Ιράν και το Κουβέιτ. Πολλές χώρες στη Μέση Ανατολή επίσης συνεχίζουν να παρατηρούν διακίνηση και χρήση του συνταγογραφούμενου φαρμάκου τραμαδόλη, ενός συνθετικού οπιοειδούς που δεν υπόκειται σε διεθνή έλεγχο.

Οι περισσότερες χώρες της Κεντρικής Ασίας ανέφεραν την εμφάνιση αυξανόμενου αριθμού νέων ψυχοδραστικών ουσιών: Πολλές χώρες της περιοχής αντιμετωπίζουν αυξημένη χρήση συνθετικών κανναβινοειδών, τα οποία πιστεύεται ότι σταδιακά αντικαθιστούν την ηρωίνη και το όπιο ως βασικά ναρκωτικά επιλογής μεταξύ των νέων ανθρώπων.

ΕΥΡΩΠΗ

Περίπου 1 εκατομμύριο κατασχέσεις παράνομων ναρκωτικών αναφέρθηκαν από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 2016: Οι κατασχέσεις κάνναβης αντιπροσώπευαν περισσότερο από το 70% όλων των κατασχέσεων, ακολουθούμενες από τις κατασχέσεις κοκαΐνης, αμφεταμινών, ηρωίνης και «έκσταση». Από οικονομική άποψη η κάνναβη αντιπροσώπευε σχεδόν το 40% της αγοράς λιανικής πώλησης παράνομων ναρκωτικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία το 2013 εκτιμάται ότι ανήλθε σε 24 δισ. ευρώ.

Οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης έγιναν σημαντική πηγή του οξικού ανυδρίτη που κατασχέθηκε στην περιοχή και στη Δυτική Ασία κατά την περίοδο 2016-2018: Η διαθεσιμότητα της ουσίας στην ευρωπαϊκή μαύρη αγορά μπορεί να αποτελεί έναν από τους παράγοντες που οδήγησαν στην εμφάνιση παράνομων εργαστηρίων ηρωίνης, όπου η μορφίνη μετατρέπεται σε ηρωίνη, τα οποία εντοπίζονται σε αρκετά κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η αυξημένη διαθεσιμότητα και η χρήση κοκαΐνης «κρακ» στην περιοχή προκαλούν ανησυχία, και, ενώ οι τιμές της κοκαΐνης στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέμειναν σταθερές, η καθαρότητα του ναρκωτικού είναι, στην πραγματικότητα, στο υψηλότερο επίπεδο τουλάχιστον της τελευταίας δεκαετίας.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση υφίσταται εμφανής αναβίωση της παράνομης αγοράς «έκσταση», όπως επιβεβαιώνεται από τις αναφορές για αυξημένες κατασχέσεις του ναρκωτικού, τον αυξημένο αριθμό σημείων παραγωγής της ουσίας, καθώς και την αυξανόμενη περιεκτικότητα σε MDMA των δισκίων «έκσταση». Μέχρι πρόσφατα η χρήση «έκσταση» μειωνόταν, μετά τα επίπεδα ρεκόρ που είχε φτάσει στις αρχές της δεκαετίας του 2000, ενώ η χρήση αμφεταμινών είναι σχετικά σταθερή στην περιοχή από το 2000 περίπου.

Πενήντα μία νέες ψυχοδραστικές ουσίες εντοπίστηκαν πρώτη φορά στην ευρωπαϊκή αγορά το 2017: Πρόκειται για μία νέα ουσία κάθε εβδομάδα. Ο αριθμός είναι χαμηλότερος σε σύγκριση με προηγούμενα έτη, ιδίως το 2014 και το 2015, όταν οι νέες ουσίες που εντοπίζονταν έφταναν τις 100 περίπου ετησίως. Υπάρχουν, ωστόσο, αναφορές για παραγωγή και δισκιοποίηση νέων ψυχοδραστικών ουσιών εντός της περιοχής.

Το 2017 τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ψήφισαν νομοθεσία, σύμφωνα με την οποία οι νέες αυτές ψυχοδραστικές ουσίες εμπίπτουν στον επίσημο ορισμό των «ναρκωτικών», εξορθολογίζοντας και επιταχύνοντας έτσι τις διαδικασίες για την υπαγωγή σε έλεγχο αυτών των ουσιών.

ΩΚΕΑΝΙΑ

Έλλειψη στοιχείων και χαμηλό επίπεδο τήρησης των συμβάσεων: Η έλλειψη πληροφοριών σχετικά με τη διακίνηση και χρήση ναρκωτικών στην περιοχή, εκτός από την Αυστραλία και τη Νέα Ζηλανδία, και το γεγονός ότι πολλές χώρες της περιοχής δεν έχουν ακόμη προσχωρήσει στις διεθνείς συμβάσεις για τον έλεγχο των ναρκωτικών, εξακολουθούν να είναι ζητήματα που προκαλούν μεγάλη ανησυχία στο INCB. Η Επιτροπή καλεί τα κράτη που δεν το έχουν πράξει ακόμη να προσχωρήσουν στις συμβάσεις χωρίς καθυστέρηση. Το INCB συνεχίζει να υποστηρίζει τις κυβερνήσεις για τον σκοπό αυτόν.

Στην Αυστραλία οι θάνατοι που σχετίζονται με τα ναρκωτικά βρίσκονται στο υψηλότερο επίπεδο από τα τέλη της δεκαετίας του 1990: Ο αριθμός των συνδεόμενων με τα ναρκωτικά θανάτων στην Αυστραλία βρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδο από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, φθάνοντας τους 1.808 θανάτους το 2016. Οι θάνατοι οφείλονται κυρίως στη μη ιατρική χρήση βενζοδιαζεπινών και οξυκωδόνης. Ο αριθμός των θανάτων που συνδέονται με τα ναρκωτικά στη Νέα Ζηλανδία αυξήθηκε από 178 το 2013 σε 254 το 2015, ως αποτέλεσμα της αύξησης της χρήσης κάνναβης (στην οποία πιστεύεται ότι περιλαμβάνεται και συνθετική κάνναβη). Η αμφεταμίνη, ωστόσο, είναι η πρώτη αιτία θανάτων που οφείλονται σε υπερβολική δόση.

Αύξηση της ποσότητας κοκαΐνης που κατασχέθηκε στην περιοχή: Η ποσότητα κοκαΐνης που κατασχέθηκε στην Ωκεανία αυξήθηκε πάνω από 75% από το 2015 έως το 2016, φθάνοντας σε επίπεδο ρεκόρ για την περιοχή, με την Αυστραλία να αντιπροσωπεύει το 98% του συνόλου της κατασχεμένης κοκαΐνης. Μία μεγάλη κατάσχεση 1,28 τόνων κοκαΐνης αναφέρθηκε το 2018. Η Τόνγκα επίσης σημείωσε ρεκόρ κατασχέσεων με 58 κιλά κοκαΐνης το 2018. Η ποσότητα κοκαΐνης που κατασχέθηκε το 2017 στην Αυστραλία, ήταν 4.140 κιλά, σχεδόν διπλάσια, δηλαδή, από το 2016. Στη Νέα Ζηλανδία η ποσότητα της κατασχεμένης κοκαΐνης τριπλασιάστηκε, φθάνοντας τα 108 κιλά το 2017.

Η χρήση κάνναβης στην περιοχή: Η κάνναβη εξακολουθεί να είναι η ευρύτερα χρησιμοποιούμενη ναρκωτική ουσία στην Ωκεανία στον πληθυσμό ηλικίας 15-64 ετών. Η Ωκεανία είναι μία από τις τρεις χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά επικράτησης της ουσίας κατά το προηγούμενο έτος, με ποσοστό 11%, μετά τη Δυτική και Κεντρική Αφρική (13,2%) και τη Βόρεια Αμερική (12,9%).

Η κρυσταλλική μεθαμφεταμίνη προκαλεί ολοένα και μεγαλύτερη ανησυχία στην Ωκεανία: Η κρυσταλλική μεθαμφεταμίνη προκαλεί όλο και μεγαλύτερη ανησυχία, λόγω της διευρυνόμενης αγοράς της ουσίας, της ανόδου στα ποσοστά κατανάλωσης και της αύξησης των δυνατοτήτων παραγωγής και των κατασχέσεων. Η ανάλυση των λυμάτων σε εθνικό επίπεδο δείχνει ότι η Αυστραλία έχει γίνει σημαντικός καταναλωτής μεθαμφεταμίνης. Η Αυστραλιανή Ομοσπονδιακή Αστυνομία κατέσχεσε 3,5 τόνους της ουσίας σε διάστημα 12 μηνών τη διετία 2016-2017, επιπλέον των 3,9 τόνων που είχαν κατασχεθεί στην περιοχή κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο των ετών 2015-2016.

ΤΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΣΤΗΜΑ ΕΓΚΡΙΣΗΣ ΕΙΣΑΓΩΓΩΝ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΩΝ (I2ES)

Το Διεθνές Σύστημα Έγκρισης Εισαγωγών και Εξαγωγών (I2ES): Προωθώντας το χωρίς τη χρήση εντύπων εμπόριο των ελεγχόμενων ουσιών: Για να συμβάλει στη βελτίωση της διαθεσιμότητας ναρκωτικών και ψυχοτρόπων ουσιών για ιατρικούς και επιστημονικούς σκοπούς, το INCB μαζί με το UNODC, δημιούργησαν το I2ES, ένα σύστημα έγκρισης των εισαγωγών και εξαγωγών που βασίζεται στη λειτουργία μιας διαδικτυακής πλατφόρμας. Το I2ES προωθεί το εμπόριο ελεγχόμενων ουσιών χωρίς τη χρήση εντύπων, διευκολύνοντας την ηλεκτρονική ανταλλαγή αδειοδοτήσεων εισαγωγής και εξαγωγής ελεγχόμενων ουσιών. Το I2ES διατίθεται δωρεάν σε όλες τις κυβερνήσεις και βοηθά τις αρμόδιες εθνικές Αρχές να διαχειριστούν τον αυξανόμενο όγκο εργασιών τους.

Αναγνωρίζοντας τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν ορισμένες κυβερνήσεις, το INCB τόνισε ότι η πολιτική δέσμευση, η αποτελεσματική επικοινωνία με τα εμπλεκόμενα μέρη και ο συντονισμός με τους εμπορικούς εταίρους είναι βασικοί παράγοντες για την περαιτέρω εφαρμογή του I2ES.

Το INCB προτρέπει όλους τους υφιστάμενους χρήστες του I2ES να καλέσουν τους εμπορικούς τους εταίρους να εγγραφούν στο σύστημα και να ξεκινήσουν να το χρησιμοποιούν.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΜΕΣΩ ΤΟΥ INCB LEARNING

Από τον Απρίλιο του 2016 πραγματοποιήθηκαν έξι περιφερειακά σεμινάρια: Περισσότεροι από 180 υπάλληλοι από 79 χώρες και επικράτειες, όπου κατοικεί σχεδόν το ήμισυ του παγκόσμιου πληθυσμού, παρακολούθησαν σεμινάρια που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του INCB LEARNING. Το τελευταίο εκπαιδευτικό σεμινάριο πραγματοποιήθηκε στο Ντακάρ από τις 10 έως τις 12 Σεπτεμβρίου 2018. Συγκέντρωσε 29 υπαλλήλους ελέγχου των ναρκωτικών από το Καμερούν, την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, το Κονγκό, τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, τη Γκαμπόν, τη Γουινέα, το Μάλι, τη Μαυριτανία, τον Νίγηρα, τη Σενεγάλη και το Τόγκο. Το δεύτερο (follow up) σεμινάριο για χώρες της Κεντρικής Αμερικής προγραμματίζεται στη Βιέννη για τον Ιανουάριο του 2019.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΩΝ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ

Η Διεθνής Επιτροπή του ΟΗΕ για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών (INCB) είναι το ανεξάρτητο όργανο που επιβλέπει την εφαρμογή των συμβάσεων του ΟΗΕ για τον έλεγχο των ναρκωτικών. Ιδρύθηκε το 1968 σύμφωνα με τα όσα προέβλεπε η Ενιαία Σύμβαση για τα Ναρκωτικά του 1961. Με βάση προηγούμενες συμβάσεις για τον έλεγχο των ναρκωτικών, πρόδρομα όργανα της Επιτροπής λειτουργούσαν ήδη από την εποχή της Κοινωνίας των Εθνών. Η Επιτροπή, μεταξύ άλλων, δημοσιεύει ετήσια έκθεση η οποία υποβάλλεται στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του ΟΗΕ (ECOSOC) μέσω της Επιτροπής για τα Ναρκωτικά (CND). Η έκθεση παρέχει μια ολοκληρωμένη ανασκόπηση της κατάστασης του ελέγχου των ναρκωτικών σε διάφορα μέρη του κόσμου. Ως αντικειμενικό όργανο η Επιτροπή προσπαθεί να εντοπίσει και να προβλέψει τις επικίνδυνες τάσεις και να προτείνει τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν.

Η έκθεση ανακοινώνεται κάθε χρόνο στην Ελλάδα από το ΚΕΘΕΑ, σύμβουλο οργανισμό του ECOSOC σε θέματα ναρκωτικών.